

EL TECHO AMARILLO 1043

Isabel Coixet, 2022

ESTREA EN NUMAX: 16.12.2022 | V.E. | 94 min | +12

En 2018 un grupo de nove mulleres presentaron unha denuncia contra dous dos seus profesores da Aula de Teatro de Lleida por abusos sexuais que tiveron lugar entre os anos 2001 e 2008, cando eran unhas adolescentes. Foi demasiado tarde. Por medo, por vergoña, porque tardaron moito tempo en entender e dixerir o que lles pasara, a denuncia chegou cando o caso xa prescribira e arquivouse. O que non sabían é que a pesar de que o caso prescribira, os seus testemuños estaban abrindo unha porta na que non todo estaba perdido.

Filme especialmente recomendado para o fomento da igualdade de xénero (ICAA)

«Impresionante documental. Vívese como un thriller, como espectador, e como unha traxedia, como persoa»

Carlos Loureda, FOTOGRAMAS

«O silencio é culpable e amarelo»

Por Luis Martínez

Di Isabel Coixet estar convencida de que a sociedade (é dicir, todos nós) xera unha especie de xelatina tóxica que nubla a vista, entorpece o xuízo e finalmente condena. *"Esa pasta fai que como primeira resposta ao acoso dun depredador senta o afago de verse elixida, de recoñecerse especial e única, antes que simplemente o perigo"*, di. O comentario vén a conta d'*O teito amarelo*, o documental que recolle o testemuño en cru de media ducia de mulleres que en realidade son moitas máis. Falan por elas e por todas as e os adolescentes que entre 2005 e 2018 pasaron pola aula de Teatre de Lleida, un centro rexido por un padroado e con financiamento municipal.

Alí, no centro e en calidade do profesor máis carismático (*"Non aturo esa palabra"*, corre a puntualizar a directora) atopábase Antonio Gómez. Todas as que toman a palabra na película descríbeno primeiro como un home encantador, magnético, motivador... Del hai testemuño de breves entrevistas na televisión local onde explica en que consiste iso de ser actor coa mesma seguridade e don de xentes con que probablemente os lobos falan en privado dos cordeiros. O que vén despois ofrece unha perfecta panorámica da vertixe. Gómez servíase das súas clases para humillar, abusar, facer dano.

Non só sexualizaba as sesións de ensaio ata o paroxismo usando a nenas e adolescentes en xogos ás escuras con tocamentos, bicos, espidos... Despois das clases, o acoso continuaba con mensaxes ao móbil de forma constante seguindo o manual do perfecto manipulador. Nas viaxes, que contaban como xiras, Gómez elixía con quen durmía, a quen elixía como favorita e a quen, posto que seu era o poder, desprezaba despois de finxir que quería.

O documental recolle os testemuños, analiza os feitos, expón as feridas, pero, moito máis importante, acerta a capturar con toda precisión a densidade de, en efecto, a xelatina. Elas falan, lembran e cóntanse. Importa o que se ve e o que se escoita, pero igual de relevante é todo ese silencio cómplice e culpable que todo o cobre. *"A vergoña"*, concreta Coixet. A película toma o nome do único que lembra unha das mulleres coa cabeza en permanente estado de bloqueo. Ese, amarelo, era a cor do teito da habitación que compartía co seu admirado monstro. Tiña 14 anos.

"Houbo silencio das tamén profesoras que sabían o que pasaban, pero preferiron mirar para outro lado por temor, por non remover as cousas ou simplemente porque elas tamén eran vítimas dese encanto", comenta a directora. Pero tamén e na mesma medida, houbo silencio por parte do concello que preferiu pagar unha indemnización de 60.000 euros... *"e resolver o asunto"*. Con ese diñeiro, Gómez fuxiu a Brasil onde, ao parecer, reside. E aínda existe o silencio de moitas das vítimas que se avergoñan de -o mundo ao revés- ser vítimas. *"Gravamos moitos testemuños que finalmente non foron editados porque as protagonistas arrepentíronse ou foron presionadas por familiares"*, confesa Coixet. E finalmente houbo silencio da propia Xustiza (a nosa, a de todos) que despois de recoñecer o delito (iso fixo a fiscalía) pola denuncia de nove das alumnas non quedou outra que archivar a causa por ter prescrito. *"Se a denuncia fose uns meses máis tardes, coa nova lei (Lei de Garantías da Liberdade Sexual, máis coñecida como Lei de 'só si é si') habería posibilidade de perseguir ao abusador"*, comenta entre a amargura e, por que non, a esperanza a cineasta.

O teito amarelo decorre pola retina como un fume ocre que se espesa a medida que avanza. E así ata adquirir o peso e a cor estraña da xelatina. O silencio é culpable e amarelo.